

Stedelijke democratie in de toekomst

Montesquieu Instituut
Delft, 31 januari 2014
Dr. Laurens de Graaf



1. Stand van de democratie; democratie van de stad?
2. De kwaliteit van de stedelijke democratie
3. De doe democratie in de participatiesamenleving
4. Uitdagingen voor de toekomst

1. Stand van de stedelijke democratie



Enkele ontwikkelingen

- Dalende trend **opkomstcijfers**
- **Rekrutering raadsleden** moeilijker dan ooit
- Raad als **monopolist** van de democratie in de stad?
- **Schaalvergroting** van gemeenten
- Forse uitbreiding takenpakket gemeenten door **3D's**

De stedelijke representatieve democratie in **crisis**?

Now what?



Twee onderzoeksvragen:

1. Heeft burgerparticipatie geleid tot een andere rolverdeling tussen burgers en politici?
2. Welke effecten heeft burgerparticipatie op de kwaliteit van de lokale democratie?

(vgl. Michels en De Graaf, 2010)



2. Kwaliteit van de stedelijke democratie



Antwoord onderzoeksvraag 1:

NEE!

1. Politici **raadplegen** burgers.
2. Burgers leveren vooral **ideeën en informatie** aan.

NB: Maatschappelijke organisaties hebben overigens een invloedrijkere rol dan burgers! Zij adviseren en beslissen vaak mee!

2. Kwaliteit van de stedelijke democratie



Antwoord onderzoeksvraag 2:

1. Burgerlijke vaardigheden en deugden

Meer mensen raken geïnteresseerd in publieke kwesties. Tevens verhoogt het hun kennis over politieke besluitvorming.

2. Deliberatie

Burgerparticipatie stimuleert het luisteren naar verschillende meningen.

3. Legitimiteit

Burgerparticipatie draagt bij aan een hogere legitimiteit van beslissingen.

4. Inclusie

Bij burgerparticipatie komt het vaak voor dat relevante groepen en belangen **niet** worden vertegenwoordigd!

2. Kwaliteit van de stedelijke democratie



Paradoxaal uitkomst:

Hoewel burgers **geen** vitale rol spelen in beleidsvormingsprocessen, levert burgerparticipatie **wel** een positief effect op voor de kwaliteit van de stedelijke democratie.

3. Bestanddelen van doe democratie

Het gaat om de **Energie!!**

(niet de **structuur**)

Wat zijn hiervoor cruciale voorwaarden?

1. Personen, personen, personen
2. Lokale gedragenheid
3. Matchmaking en combinaties
4. Communicatie en contact

Momentum



3. Ontwikkelfasen initiatieven

Kenmerkend: Improviserend pragmatisme!

Initiatieffase → groeifase → stabilisatiefase → ??

INITIATIEF
ZOEKT
NEMER (M/V)



Loesje

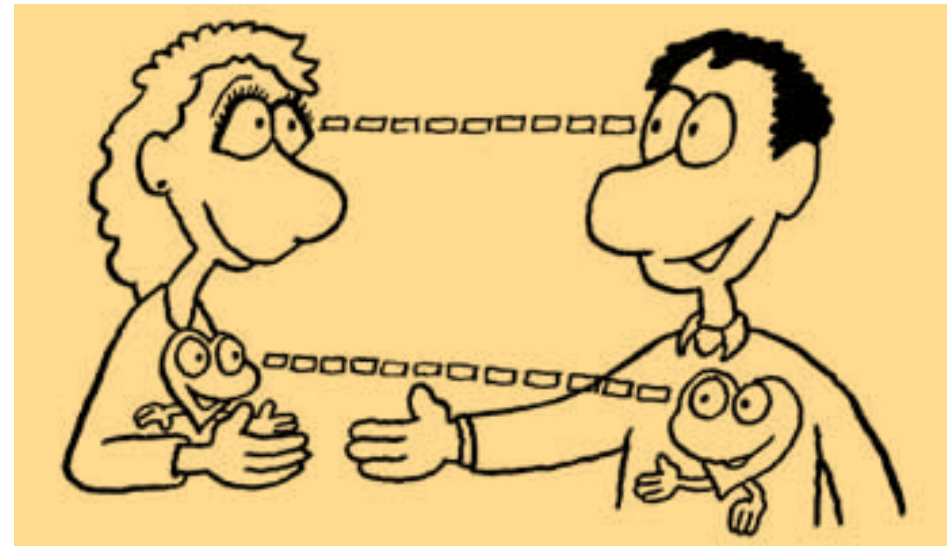
3. Wat wordt van stedelijke overheden verwacht?

Het gaat om de interactie!

Personen spelen ook hier een belangrijke rol!

Wat werkt vanuit bewonersperspectief?

1. Wees **present**
2. **Leef je in**
3. Hanteer het **subsidiariteitsprincipe**
4. Geef **waardering**
5. Bied **helderheid**
6. Wees **kritisch** maar **bescheiden**



4. De toekomst?



Uitdagingen voor de stedelijke democratie:

1. Versterking kaderstellende, vertegenwoordigende en controlerende rol gemeenteraad
2. Stimulans voor **meer participatie en deliberatie** (lage drempels, podia voor publiek debat)
3. Koester **actief burgerschap, maatschappelijke initiatieven en accepteer verschil**
 - uitnodigende houding
 - een herbezinning op het gelijkheidsbeginsel?
4. Macht delen onvermijdelijk → naar een **democratiemix**
 - Gemeenteraad, maak een **democratische problemdiagnose**
 - Gemeenteraad, leer **los te laten!**

Meer informatie?



Universiteit van Tilburg

Tilburgse School voor Politiek en Bestuur (TSPB)

Laurens de Graaf

L.J.deGraaf@uvt.nl

www.tspb.nl

013 466 8136